

SXEDIO.A20

1570-1571: (Μέρος Α): Ο ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ ΠΑΡΑΧΩΡΕΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ

Με την κατάληψη της Κύπρου από τους Οθωμανούς το **1570-71** ύστερα και από την πτώση της Αμμοχώστου η Κύπρος τίθεται υπό τον απόλυτο έλεγχο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Ο αρχιστράτηγος της εκστρατείας εναντίον της Κύπρου Λαλά Μουσταφά χώρισε την Κύπρο σε **17** διαμερίσματα (κατιλίκια).

Τα διαμερίσματα αυτά ήταν της Ορεινής Κυθρέας, Μεσαορίας, Αμμοχώστου, Καρπασίας, Πάφου, Χρυσοχού, Κούκλια, Αυδήμου, Λάρνακας, Λεμεσού, Επισκοπής, Κοιλανίου, Κερύνειας, Μόρφου, Πεντάγιας και Λεύκας.

Πρωτεύουσα της Κύπρου έγινε η Λευκωσία όπου έδρευε ο ανώτερος Πασάς ως Κυβερνήτης ενώ πασάδες διοικητές εγκαταστάθηκαν στην Αμμόχωστο και την Πάφο.

Ταυτόχρονα άλλαξε τον τρόπο συγκέντρωσης φόρων και επέβαλε το τουρκικό σύστημα της δεκάτης σε όλα τα προϊόντα που παράγονταν.

Όπως παρατηρεί ο Αρχιμανδρίτης Κυπριανός "υπό τον όρον δεκάτη δεν πρέπει να νοήται ότι ελαμβάνετο ακριβώς το δέκατον των προϊόντων, διότι η φορολογία επί τινων εξ αυτών ανήρχετο μέχρις **20%** γενικώς δ' εκυμάνθη τα μάλα το ποσοστόν τούτο κατά το διάστημα της τουρκοκρατίας".

Εκτός από τη δεκάτη επιβλήθηκε και προσωπικός φόρος που ονομαζόταν κεφαλικός ή χαράτσι "ο κατ' εξοχήν σημαίνων την υποτελικήν υποχρέωσιν των υπηκόων ή ραγιάδων, διαιρεθέντων εις τρεις τάξεις κατά την οικονομικήν αυτών κατάστασιν, των, της πρώτης υποχρέων, όντων, εις **11**, της δευτέρας εις **5,5** και της τρίτης εις **3** γρόσια ετησίως χαράτσιοι δ' επλήρωνον πάντες οι από **14** έως **60** ετών ηλικίας

άρρενες".

Στους φόρους αυτούς προσετέθησαν και οι φόροι του άλατος, οι τελωνειακοί δασμοί και άλλοι ειδικοί ορισμένων χωριών ή δασμοί για τη συντήρηση των ανωτέρων υπαλλήλων και ιδιαίτερα των στρατιωτικών".

Με την κατάληψη της Κύπρου ο Αρχιστράτηγος Λαλά Μουσταφάς έφυγε το 1571 για την Τουρκία και άφησε στο νησί 20.000 περίπου άνδρες που είχαν ανδραγαθήσει στη μάχη για κατάληψη της Κύπρου. Στους άνδρες αυτούς δόθηκε το δικαίωμα να μείνουν στη νήσο για πάντα αν ήθελαν.

Οι Οθωμανοί πήραν μέτρα εναντίον των Λατίνων και υπέρ των Ρωμαίων. Και όταν οι Κύπριοι έστειλαν πρεσβεία στον Σουλτάνο στην Κωνσταντινούπολη με αιτήματα εκ μέρους των Κυπρίων ο Βεζύρης έδωσε σ' αυτούς διάφορες διαβεβαιώσεις.

Προσθέτει ο Αρχιμανδρίτης Κυπριανός για τις διώξεις των Λατίνων:

" Κατ' εκείνας λοιπόν τας ημέρας, δηλαδή μετά την εισέλευσιν του Μουσταφά (Λαλά Μουσταφά) εις Κωνσταντινούπολιν, ήλθον από την Αμμόχωστον τινές των Ρωμαίων, ωςάν πρέσβεις ζητούντες από τον Βεζύρη Μσεμέτη πασάν να τους βεβαιώση τα συμφωνηθέντα αυτών κεφάλαια παρά του ειρημένου Μουσταφάπασα. Εβεβαίωσε λοιπόν αυτοίς ο Βεζύρης ταύτα, ότι να δύναται να ζώσιν εις την θρησκείαν των ως Χριστιανοί Ρωμαίοι, με υπόσχεσιν να μην ευρθή τινας Χριστιανός της Λατινικής εκκλησίας, των οποίων Λατίνων δεν ήθελε να συγχωρήση, μήτε εκκλησίαν, μήτε οσπήτιον και οι μείναιτες Λατίνοι εις Κύπρον, ηναγκάζοντο να έχουσιν εις την Κύπρον. Οτι να έχωσιν εκκλησίαν τον Καθεδρικόν των Ρωμαίων και την εκκλησοπούλαν του Αγίου Συμεών μέσα εις την Αμμόχωστον, να έχωσιν εξουσίαν οι Ρωμαίοι να αγοράζωσι σκλαβωμενα υπό τινων Τούρκων Μοναστήρια των, να αγοράζωσιν οίκους, χωράφια και ουσιαστικά και να χαίρονται μετά διαδοχής αναφαίρετα να υπερέχωσι και να προτιμώνται οι Ρωμαίοι από κάθε άλλο γένος εις την Κύπρον.

Τους εσυγχωρήθησαν προς τούτοις να έχωσι τα οσπήτια εις την Αμμόχωστον, όσα οι Τούρκοι δεν εκυρίευσαν και ότι εάν ένας Τούρκος ήθελε να πωλήση ένα σπίτι, οι Ρωμαίοι Αμμοχωστιανοί να ήθελαν έχη πολλά κάθε άλλο την εξουσίαν να το αγοράζουσι, μη θέλοντες δε οι Τούρκοι να το πωλήσουσι να είναι οικοκυραίοι. Τοιαύτας και άλλας συμφωνίας πολλές υπέγραψεν ο πασάς των Αμμοχωστιανών και επομένως των Κυπρίων.

Η Καθεδρική εκκλησία των Λατίνων εις Αμμόχωστον του Αγίου Νικολάου έγινε τζαμί και αι άλλαι εκκλησίοι αυτών έγιναν σταύλοι αλόγων και μαγαζία πραγμάτων και άλλων αχρείων φυλακτήρια. Οι Ρωμαίοι όποιοι κατά τρόπον επιθυμούσαν να υποτάσσονται εις το Οθωμανικόν κράτος, παρά εις τους Λατίνους εχαίροντο αλλά και ταλαιπωρημένοι, αλλά διατί ελευθερώθησαν από τους Λατίνους, όσον απέβλεπεν εις το ρητόν τους και εις τα εθνικά τους".

Για τους Έλληνες Χριστιανούς ο Σουλτάνος αναγνώρισε τους Αρχιεπισκόπους ως Εθνάρχες-Μιλλέτ Πασίδες. Αυτό κατά το Ζαννέτο δεν έγιναν ιδιαίτερα για την κυπριακή Εκκλησία, αλλά απλώς αποτελούσε συνέχεια της πολιτικής που ίσχυε για όλους τους υποτελείς των Οθωμανών που έδιναν στους Χριστιανούς μεγάλη σημασία στους Ιερωμένους.

Ο Ζαννέτος υποστηρίζει ότι τις σχέσεις αυτές είχε καθορίσει ο Προφήτης Μωάμεθ, ιδρυτής της Μωαμεθανικής θρησκείας, με το πολύτιμο, όπως χαρακτηρίζεται έγγραφο του, αρ 624 και διέταζε όπως οι Επίσκοποι δεν έπρεπε με κανέναν τρόπο να ενοχλούνται κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και ότι οι Χριστιανοί είναι φόρου υποτελείς σ' αυτόν.

Ακόμα προέβλεπε ότι οι Ιερωμένοι δεν έπρεπε να καταβάλλουν φορολογία ούτε και για τα κτήματά τους και τις περιουσίες τους.

Το έγγραφο κατά το Ζανέτο έχει ως εξής:

"Υπόσχεση χορηγούμενη προς όλους τους

Χριστιανούς που γράφτηκε από τον Μώαμεθ μπεν Αβδουλλάχ, απεσταλμένο της θείας Ευσπλαχνίας, όπως εκφοβίσει με το σωτήριο τιμωρία το λαό διορισμένον από τον ύψιστον επιστάτην του λαού του.

Διαταγές που δίδονται από τον Μώαμεθ ως υπόσχεση προς όλους τους Χριστιανούς.

Κάθε ένας που παραβιάζει την υπόσχεση αυτή είναι ως να παραβίαζε το λόγο του Θεού και παρέδιδε σε περίγελο στην θρησκεία του.

Είτε Σουλτάνος τυγχάνει είτε άλλος, θέλει επισύρει εναντίον του την θείαν κατάρα.

Κάθε κληρικός ή ταξιδιώτης Χριστιανός που βρίσκεται είτε στα όρη είτε στην κοιλάδα είτε στην έρημο, είτε σε κατοικημένα μέρη σε σκηνή, ή σε άμμο, είναι υπό την αιγίδα μου.

Τον προστατεύω εγώ αυτοπροσώπως και διά τους οπαδούς του και διά τους εθνικούς μου και διά των προσηλύτων μου.

Διότι οι Χριστιανοί είναι υπήκοοι μου, φόρου υποτελείς τους ηλευθέρωσα από κάθε βιαιοπραγία ή αδικία.

Ως κεφαλικό φόρο θα πληρώνουν ποσότητα η οποία είναι ανάλογη με την κατάσταση τους και αυτή όχι με τη βία ούτε ακουσίως.

Τους απαλλάτω από την πληρωμή κάθε άλλου φόρου. Ο Επίσκοπος, ο ιερέας και ο μοναχός δεν θα ενοχλούνται στην εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Όσοι οικοδόμησαν μονατήρια και σ' αυτά εκτελούν τα ασκητικά τους καθήκοντα να μη διώκονται από την οδοιπορία τους.

Κανένας από τους ναούς τους να μη κατεδαφίζεται όπως μεταχειρίζονται υλικόν σε οικοδομή τεμενών ή οίκων μουσουλμάνων.

Όλοι όσοι δεν τηρούν τις διατάξεις αυτές θα είναι παραβάτες του λόγου του Θεού και της επαγγελίας του Προφήτη.

Οι ιερείς, οι μοναχοί και όλοι οι ευσεβείς λειτουργοί του Θεού, στη θάλασσα είτε στο βορρά, είτε στο νότο, είτε σε ανατολή είτε σε δύση.

Όπου και αν βρίσκονται διατελούν υπό την

προστασία μου είναι απηλλαγμένοι κάθε ανόμου πράξεως απολαύσουν της χάριτος μου.

Όσοι ζουν στα όρη, στους εύφορους τόπους και επιδίδονται στη μοναστική ζωή δεν θα πληρώνουν μήτε φορο μη δσδεκάτη και δεν θα μερίζονται με το δημόσια προϊόντα τους.

Διότι αυτοί δεν καλλιργούν τη γη παρά μόνο για ατομική συντήρηση τους και δεν παρέχουν τα προϊόντα τους στο εμπόδιο.

Δεν υποχρεούνται να πηγαίνουν στον πόλεμο και κανένας δεν δικαιούται να τους εξαναγκάζει σ' αυτό.

Όσοι πληρώνουν το χαράτσι, οι εύποροι, οι εισοδηματίες, οι έμποροι, θα πληρώνουν κάθε χρόνο μόνο δώδεκα δράμια (αργύρου).

Δεν θα τους επιβάλλεται καμιά αγγαρεία.

Εάν παραστεί ανάγκη τιμωρίας, η τιμωρία αυτή θα τοις επιβάλλεται με τον πλέον φιλόανθρωπο τρόπο.

Διατελούν πάντοτε υπό τη συνδρομή της επιείκειας και ευσπλαχνίας.

Παντού όπου μεταβαίνουν και οπουδήποτε και αν εισέχονται δεν θα τους γίνεται καμία βιαιοπραγία ούτε παρανομία.

Εξαρτάται από τη θέληση της Χριστιανής γυναικός να συζητεί με άνδρα μουσουλμάνο.

Σε τέτοια περίπτωση δεν της απαγορεύεται να μεταβαίνει στην εκκλησία της και να εκτελεί τα θρησκευτικά της χρέη.

Κάθε ένας που παραβιάζει τη συνθήκη αυτή αποστατεί κατά της συμμαχίας του Θεού με τον Προφήτη.

Οι Χριστιανοί θα βοηθούνται στην κατασκευή ή επισκευή των εκκλησιών τους και των άλλων οικοδομών που είναι αφιερωμένοι στη λατρεία.

Η συνθήκη αυτή θα ισχύει μέχρι τη συντέλεια των αιώνων και κανένας δεν μπορεί να την παραβιάσει.

Διετάχθη από τον Μωάμεθ μπεν- Αβδουλλάχ Απεσταλμένου του Θεού, ενώπιον των επομένων μαρτύρων.

Αβού Βεκήρ Ιμπνη, Αμπου Καράφα, Ομέρ μπεν, Ουλ Χεδάδ, Οσμάν μπεν Ουφάν, Αλή μπεν Αμπού, Ταλίβ Αμπου Ουλ Δερεδά, Αμπου Χερτζερά, Αβδουλλάχ μπεν Μερβούτ, Ελ Αμπάς μπεν Αβδούλ Μαδλίβ, Φαζλ μπεν Αμπάς, Ελ Ζεμπάρ μπεν Ελ Ασαράμ, Ταλίχ μπεν Αβδουλάχ, Σαίτ μπεν Μάα, Σαίτ μπεν Αμπαδέ κλπ.

Εργράφη καθ' υπαγόρευση του Προφήτη στο θυσιαστήριο του με το χέρι του Αλή μπεν Ταλίπ, το δεύτερο έτος της Εγίρας την 3η ημέρα του μηνός Μουχαρέμ Ειρήνη".